Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Asiantuntijapyyntö HE 18/2016

Postilain uudistus, eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnan kuuleminen

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Palvelualojen työnantajat Palta ry:ta kuultavaksi hallituksen esityksestä eduskunnalle postilain muuttamiseksi. Palvelualojen työnantaja Palta ry kiittää kutsusta ja haluaa lausua Hallituksen esityksestä seuraavaa.

Kilpailu ja markkinaehtoisuus luovat edellytyksiä kansainväliseen kasvuun

Palta kannattaa kilpailullisuuden lisäämistä osana Suomen liikenne- ja viestintäpolitiikan kehittämistä. Aidolla kilpailulla ja markkinaehtoisuudella turvataan kansainvälinen kilpailukyky, tehokkaat ja viimeistä teknologiaa hyödyntävät palvelut. Sekä liikenne- että viestintäpuolella markkinoiden avaaminen ja kilpailullisuuden lisääminen luo tehoa kansantalouteen ja lisää uusien digitaalisten palveluiden saatavuutta ja samalla tarjoaa referenssejä suomalaisille palveluyrityksille.

Postiala on jo nykyisellään kilpailtua Suomessa: Kasvavaan pakettiliiketoimintaan on tullut kaikki merkittävät kansainväliset toimijat. Lainsäädännön keinoin on turvattava suomalaisille toimijoille tasavertaiset kehittymis- ja liiketoimintamahdollisuudet sekä kilpailuolosuhteet.

Postitoiminnan toimilupajärjestelmän purku on kannatettava mutta kaikille toimijoille on taattava tasapuoliset säännöt

Toimilupajärjestelmää purkamalla pienennetään yrityksiin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa ja hallinnollisia kustannuksia. Kirjepostitoimijoiden lisääntyessä on varmistettava, että asiakkaiden on helppo tunnistaa kenen jakamasta kirjelähetyksestä on kysymys. Jakelijan tulee vastata koko palveluprosessista ml. jakelujen seurantamahdollisuus, osoitteenmuutokset ja keskeytyspalvelut. Kilpailun avaaminen toimialoilla edellyttää, että sääntelykentässä kaikilla markkinatoimijoilla on tasapuoliset edellytykset toimia.

Yksittäisille yrityksille / perinteisille toimijoille ei saa jäädä erillistä sääntelytaakkaa tai kohtuutonta määrää velvoitteita. Postia ei saa rangaista säilyttämällä mm. tiukka 5 pv yleispalvelun velvoitteet entisellään. Mahdolliset yleispalveluvelvoitteet on myös kilpailutettava ja korvattava täysimääräisesti valtion budjetista.

Postilain 1. vaihe ”luvista ilmoitusmenettelyyn” on vasta alkua postitoiminnan markkinoiden avaamiselle

Palta pitää siirtymistä luvanvaraisesta toiminnasta ilmoitusmenettelyyn kannatettavana, mutta vasta alkuna markkinaehtoiselle postitoiminnalle. Sisällöt sinänsä ovat hyväksyttäviä. Esityksessä mm. maininta siitä, että alan toimijoille sekä potentiaalisille toimijoille luodaan mahdollisuuksia kehittää toimintaansa muuttamalla sääntelyä vastaamaan uutta liiketoimintaympäristöä. Loogisinta olisi ollut toteuttaa tämä ensimmäinen vaihe - luvista ilmoitusmenettelyyn - samaan aikaan suunnitteilla olevan laajemman postilain uudistuksen kanssa.

Uusille ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluville toimijoille ei aseteta jakelupäivävelvoitetta, mikä asettaa Postin eriarvoiseen asemaan. Yleispalveluvelvoitteen poisto olisi pitänyt käsitellä samanaikaisesti luvanvaraisuuden kanssa. Laajemmat vaikutusarviot olisivat olleet tarpeen. Vaikutusarvioinnissa keskityttiin positiivisten arvioiden esittämiseen kuluttajien, kansalaisten näkökulmasta. Markkina-analyysi vaikutusarviona olisi voinut olla tarpeellinen ottaen huomioon kulutuskäyttäytymisen muutokset sekä erittäin nopeaan tahtiin muuttuvan toimintaympäristön, kansainväliset kilpailijat ja uudet liiketoimintamahdollisuudet.

Postilain 2. vaiheessa poistettava Postin yleispalveluvelvoitteet

Kun hallitus on antanut esityksensä lain ”1. vaiheesta”, niin postilain laajempi uudistus tulisi tuoda eduskuntakäsittelyyn mahdollisimman pian. Nyt käynnistyy ajanjakso, jolloin markkinat avautuvat, mutta jo markkinoilla olevia toimijoita kohtaan kohdistuu paljon erillissääntelyä.

Toisen vaiheen uudistuksen keskeisin kysymys on nykyistä postitoimijaa (Postia) koskeva yleispalveluvelvoite, joka aiheuttaa laajoja velvoitteita vääristäen alan kilpailua muuttuvassa toimintaympäristössä. Palta kannattaa yleispalveluvelvoitteesta luopumista / velvoitteen keventämistä niin, että tosiasiassa yleispalvelupostia jaetaan kolmena päivänä viikossa. Viiden päivän yleispalveluvelvoite ei turvaa Suomen postipalvelua. Postipalvelut turvataan innovatiivisilla uusilla ratakisuilla ja fyysisten ja digitaalisten palvelujen asiakaslähtöisellä kehittämisellä.

Fyysinen postinjakelu puolittuu 5 vuodessa eikä edellytä 5 päivästä velvoitejakelua Kirjepostin ja samalla nykyisen yleispalveluvelvoitteen maksajien määrä tulee koko ajan vähenemään. Viralliset kirjeet tullaan jatkossa entistä enemmän toimittamaan sähköisenä, yritysten taloushallinnon prosessit digitalisoidaan ja kohdennettu markkinointi siirtyy digitaalisiin kanaviin. Keventämällä yleispalvelun velvoitetta, voidaan estää kaikkien jakelukustannusten nousu.

Mikäli esim. sanomalehtijakelu asiakaspalvelu edellyttää 5 päivän jakelua, sitä ei tule rakentaa yleispalveluvelvoitteen kautta ja kustannuksella vaan markkinaehtoisuuden kautta. Lainsäätäjän tulisikin käynnistää kiireellisesti tarvittavien lakimuutosten valmistelu, jotta alan kaikki toimijat voidaan saattaa samalle viivalle keventäen nykytoimijoita koskevaa sääntelyä ja lakisääteisiä velvoitteita.

Yhteenveto

Omistajuudella ei ole merkitystä vaan yhdenvertaisilla toimintaedellytyksillä. Kilpailuneutraalisuus pitäisi olla yleinen ohjenuora, ja tämä ei koske vain Postia vaan kaikkia aloja. Logistiikka-ala on kansainvälisesti kasvavaa liiketoimintaa. Suomalaisille toimijoille on turvattava yhdenvertaiset toimintaedellytykset ja kasvun mahdollisuudet.

Helsingissä 30.3.2016

Kunnioittaen

Riitta Varpe
toimitusjohtaja
Palvelualojen työnantajat